

автентичне свідчення найвищого рівня мистецької культури не лише Волині, але й українських земель взагалі.

В історичній перспективі період найвищого розквіту мистецтва Галицько-Волинського князівства виступає як свого роду «золотий» вік мистецької культури в українських землях XIII-першої XIV ст. Упродовж двох з половиною наступних століть після того, як княжа Русь відійшла в історію, її мистецька традиція функціонувала спираючись на спадщину вище означеного періоду, демонструючи органічне продовження і розвиток головних її тенденцій, особливо у малярстві [1, с. 72].

ЛІТЕРАТУРА

1. Александрович В. С. Мистецтво Галицько-Волинської держави / В. С. Александрович. – Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 1999. – 132 с.
2. Александрович В. С. Українське малярство XIII-XV ст. / В. С. Александрович. – Львів, 1995. – 198 с.
3. Галицько-Волинський літопис / відп. за випуск Р. М. Федорів. – Львів: «Червона калина», 1994. – 254 с.
4. Ламонова О. 100 найвідоміших шедеврів України / О. Ламонова, Т. Романовська, М. Русаєва та ін. – К.: Афтограф, 2004. – 496 с.
5. Котляр М. Ф. Галицько-Волинське князівство / М. Ф. Котляр // Енциклопедія історії України у 10 т. – К.: Наукова думка, 2004. – Т. 2. – С. 34-36.
6. Луць В. Д. Ікони Волині XIII-XIV століть в збірці Рівненського краєзнавчого музею. Частина 2. / В. Д. Луць. / Рівне: «Волинь Теком», 1996. – 259 с.
7. Нікольченко Ю. М. Культура населення Погориння X-XIII століть за матеріалами літописного Дорогобужа / Ю. М. Нікольченко. – БГТ «Евен», 1998. – 225 с.
8. Прищепя Б.А. Дорогобуж на Горині у X-XIII ст. / Б. А. Прищепя. – Рівне: ПП ДМ, 2011. – 250 с.
9. Уманцев Ф. С. Мистецтво давньої України. Історичний нарис / Ф. С. Уманцев. – К.: Либідь, 2002. – 328 с.
10. Фотинский О. А. Дорогобуж Волынский (Историко-археологический очерк) / О. А. Фотинский // Труды общества исследователей Волыни. – Житомир, 1902. – Т. 1. – С. 3-91.

Y. Nikolchenko

VOLYN ICONOGRAPHY IN PAINTING ART SOUTH-WEST OF RUS XIII-XIV CENTURIES

In theses analyzed ikonohraphy in painting art South-West of Rus. The author believes that prospect inhistorical during the zenith of art Galicia-Volyn principality acts as a kind of "golden" age of artistic culture in the Ukrainian lands first XIII-XIV centuries.

УДК 130.2(043)

Ю. С. Сабадаш
/Україна/

ТРАДИЦІЯ ЯК МЕХАНІЗМ ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРИ

Осмилення процесу появи культурного досвіду досить складна теоретична проблема. Безумовно, поява цивілізації та культури була необхідна для становлення людства, у зв'язку з виживанням в природних умовах, однак необхідність ця зовсім не означала, що культурні форми діяльності й стосунки виникали автоматично. Те, що ми називаємо культурою створювали люди, причому, люди з нестандартним мисленням, люди творчі. Так, С. Н. Булгаков писав, що «господарство є творча діяльність людини над природою; володіючи силами природи, вона творить... Вона створює свій новий світ, нові блага, нові знання, нові почуття, нову красу, - вона творить культуру» [1, С. 155].

З первісної культури і по сьогоднішнього дня триває процес творчості. Прийнято говорити, що культуру творить народ, але насправді акти творчості творить не будь-хто, а окремі особистості, творча меншість. Міфи, казки, пісні, твори мистецтва створювали люди з неординарним мисленням, наділені творчою уявою, прагненням до нового. Саме вони створювали нові форми відносин, ідеали й цінності. У всіх народних піснях, переказів, обрядів були автори, але імен їх ніхто не пам'ятає. Згодом створене ними піддавалося переробці та змінам.

Усе нове або швидко підхоплюється суспільством, або, що буває частіше, викликає неприйняття, опір. Новаторів, як правило, не люблять за всіх часів. Людське співтовариство із труднощами сприймає нове, бо воно видається небезпечним, руйнує упорядковане життя, а те, що створене раніше й добре себе зарекомендувало, треба зберігати, а не змінювати.

Стародавні цивілізаційні й культурні досягнення завжди тяжіли до самозбереження, а не до новаторських дій, тому й був вироблений механізм збереження цивілізації й культури його назвали традицією. Відповідно до культури традиція – це «культурна спадщина, що передається від покоління до покоління, й відтворюється в певних суспільствах і соціальних групах впродовж тривалого часу» [2, 480]. У суспільствах, які називаються традиційними, люди схильні жити так, як жили їхні предки, як заповідано богами, відповідно до стійких вірувань, за звичаями батьків. Звичай за визначенням того ж словника «... найбільш простий тип соціальної регуляції діяльності людей на основі звичних зразків поведінки, які відбуваються з відомої причини в певний час і в певному місці» [2, 328]. Століттями життя регулювалося саме звичаями. Походження звичаїв тісно пов'язане з господарською діяльністю людини. Досвід формувався у попередніх поколіннях, тому характер їх діяльності, форми й норми стосунків ставали орієнтирами для нових поколінь. Звичаями пронизане усе життя й тримаються вони досить довго, хоча без деяких люди можуть легко обходитися, але вони їх дотримуються, причому досить ретельно, у вигляді обрядів. У давнину в племенах обряди відігравали визначну роль, багато з них збереглося й до сьогоднішнього дня (весільні, похоронні, релігійні й ін.). Під час їх виконання люди відчують єднання в співпереживанні подій які відзначають.

Обряди й традиції не залишаються раз і назавжди незмінними. Найбільші зміни відбуваються в моменти соціальних катаклізмів етносу, нації чи країни. Так, в історії людства потужні зміни ціннісного поля й традицій відбувалися в пору зміни домінуючих ідеологічних установок у суспільстві (нові релігії, ідеології, світові війни та революції). В Україні такі зміни, виразно простежуються з 1917 р.: становлення соціалістичної ідеології та комуністичного режиму намагалися створити т.зв. радянську людину (відокремлювалися репресіями старше покоління від молодшого, якому не було на що спиратися, позаяк нищилась національно-історична пам'ять батьків, духовний та національно-культурний досвід). Усе це не могло не порушувати культурну спадкоємність поколінь.

Отже, певна частина традицій зберігається, а інші в нових умовах трансформуються. Стабільність же культури, її цінностей, або їх мінливість серйозно позначаються на культурній спадковості, без якої саме існування й розвиток культури неможливий.

ЛІТЕРАТУРА

1. Булгаков С.Н. Соч. в 2-х т. – М., 1993. – Т.1.
2. Культурология. XX век. Словарь. – СПб., 1997.

J.Sabadash

TRADITION AS A MECHANISM OF PRESERVATION OF THE CULTURE

The abstract presents the tradition as a mechanism of preservation of culture. They say that culture is created by the people but the pieces of are created by the person indeed, creative minority. Namely they created new forms of relations, ideals and values. Innovators aren't appreciated in all time as a rule. Ancient civilization and cultural achievements were always

inclined towards self-preservation but not for innovative ideas, that's why there was worked out the mechanism of preservation of the civilization and the culture and it got the name tradition.

There fixed that traditions are not left unchangeable forever. The greatest changes happen at the moment of social cataclysms of the ethnos, nation or state. Thus certain part of traditions is being preserved but others are being transformed in new conditions. The stability of the culture, its values or its changeability seriously influence onto the heredity of the culture without the existence of which the development of the culture is impossible.

УДК 929Перетц:792.01(043)

Н. Стахієва
/Україна/

ПЕРСОНАЛІЙНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ТВОРЧОЇ СПАДЩИНИ В. М. ПЕРЕТЦА: ДЖЕРЕЛОЗНАВЧИЙ АСПЕКТ

Провідне значення для наукового дослідження має окреслення і аналіз джерельної бази, під якою розуміють комплекс джерел на які спирається наукове пізнання. У цьому контексті провідне значення має джерельна інформація, що дозволяє здобути відомості щодо відповідних подій та фактів, відчутти атмосферу епохи та на основі цього реконструювати конкретно-історичний процес.

На основі комплексного (комбінованого) підходу зроблена спроба системно класифікувати джерела для проведення персоналісного дослідження творчої спадщини В. М. Перетца в контексті культуротворчих процесів позаминулого й минулого століть.

Джерельна база включає як історичні так й історіографічні джерела. За способом відображення інформації було залучено декілька типів історичних джерел: словесні (писемні) та зображальні (фотодокументи).

В основу класифікаційної схеми розподілу писемних джерел покладено родово-видовий принцип побудови. Визначальним критерієм класифікації джерел стали їх характер, зміст і форма. Виходячи з цього, було виділено дві основні групи джерел: документальні (офіційні) й оповідні (наративні), а серед них такі різновиди: законодавчі акти, справочинні (діловодні), судово-слідчі матеріали, мемуаристика (спогади), листи, автобіографія, наукова, науково-інформаційна, науково-популярна та навчальна література. Варто зауважити, що література виступає в ролі джерела особливого призначення: історичного та історіографічного. Названі різновиди в рамках головних груп складають окремі підгрупи джерел. Періодична преса у даному випадку не виділена в окрему підгрупу, оскільки вона пронизує інші різновиди джерел, а отже її виокремлення є недоцільним.

Персоніфікований характер дослідження зумовив використання групи документальних (офіційних) джерел, завдяки яким розкриваються певні історико-культурні та біографічні факти життєдіяльності В. М. Перетца. Вона включає три підгрупи джерел: законодавчі акти, справочинні, у тому числі документи громадських об'єднань та політичних партій, судово-слідчі матеріали.

До цієї групи також належать особові документи, серед яких копія свідоцтва про смерть В. М. Перетца. Матеріали, що відклались в результаті службової діяльності В. М. Перетца та представлені документами наукових установ і організацій, у яких він працював, з якими підтримував зв'язки (НТШ, УІТ, ВУАН, РАН та ін.). З офіційної діловодної документації в роботі використані звіти, протоколи та витяги з протоколів засідань різних установ, серед яких АН СРСР, РАН, ВУАН та інші. Доповідні записки В. М. Перетца до різних установ, клопотання та звіти товариств. Документи судово-слідчої справи В. М. Перетца крім наукового, мають важливе практичне і соціально-правове значення, оскільки стосуються невинно репресованого, згодом реабілітованого науковця, що відображають механізм злочинної дії каральної системи, масштаби масового терору,

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

**До 25-річчя
Маріупольського державного
університету та
20-річчя від дня заснування
Історичного факультету**

**«ІНФОРМАЦІЯ ТА КУЛЬТУРА
В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЛЮДСТВА»**

Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
09 листопада 2016 року

Маріуполь 2016

УДК 316.7:004(063)
ББК 73я431

Інформація та культура в забезпеченні сталого розвитку людства: зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., Маріуполь, 09 листопада 2016 р. / Маріупольський державний університет; за заг. ред. Г. І. Батичко. – Маріуполь: МДУ, 2016. – 248 с.

Редакційна колегія:

Г. І. Батичко, к. н. з мист., доцент; *Ю. М. Нікольченко*, доцент; *Ю. В. Рябуха*, к. і. н..

Затверджено на засіданні кафедри культурології та інформаційної діяльності (протокол №6 від 15.11.2016)

Рекомендовано до друку увченою радою історичного факультету Маріупольського державного університету протокол № 4 від 21.12.2016

Збірник містить матеріали Міжнародної науково-практичної конференції з проблеми забезпечення сталого розвитку людства, яка відбулася 09 листопада 2016 року. Ключовою темою конференції стало виявлення ролі інформації та культури як ключових чинників, що здатні забезпечити стабільне функціонування суспільної моделі в умовах підвищених ризиків. До збірника увійшли тези доповідей, присвячених дослідженню інформаційно-культурних процесів в різних дискурсах суспільного буття.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та студентам, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами науки та освіти.

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль праць,
опублікованих у збірнику

Ковальчук Т.В., Косяк А.В.		
Богатікова О. В.	Роль Григорія Павлуцького у формуванні київської мистецтвознавчої школи	77
Богданова М. О.	Культура як найважливіший аспект формування сталого розвитку суспільства	80
Воронік Д. С.	Образ героя в меморіальному просторі Маріуполя (на матеріалі пам'ятників)	81
Головко О. В.	Традиції антропоцентризму у філософській спадщині Григорія Сковороди і Памфіла Юркевича	85
Дабло Л. Г.	Творчо-пошуковий характер публіцистичної та культурно-просвітницької діяльності Д. Овсянико-Куликовського	90
Давва В. В.	Досвід діяльності товариства «Просвіта» в контексті концепції сталого розвитку	92
Демідко О. О.	Розвиток театральної культури Маріуполя в період творчого піднесення (1970-ті роки)	96
Золотарьова О. М.	Культура сучасного міста як складова сталого розвитку суспільства	99
Іванова Д. М.	Документальні джерела статистичного характеру з історії українського козацтва (друга половина XVI–XVIII ст.)	101
Калинюк А.П. Кулігіна О.В.	Жанрова-стильова своєрідність рок-музики міста Маріуполя XXI століття	104
Нікольченко Ю. М.	Волинський іконопис у малярському мистецтві Південно-Західної Русі XIII-першої половини XIV століть	107
Сабадаш Ю. С.	Традиція як механізм збереження культури	110
Стахієва Н. В.	Персональне дослідження творчої спадщини В. М. Перетца: джерелознавчий аспект	112
Чумакова О. Є.	Виникнення першої публічної бібліотеки в Києві та її діяльність	114
СЕКЦІЯ: ПРОБЛЕМА МОДЕРНІЗАЦІЇ ДОКУМЕНТНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ		
Алексєєва А. О.	Державна політика з питань інформаційної безпеки в Україні	116
Бездрако В. В.	Основні проблеми нормативно-правового забезпечення функціонування ділових служб	119
Лебединець О. В.	Використання хмарних технологій в інформаційно-документаційному забезпеченні органів державної влади	121
Петров О. О.	Проблеми впровадження електронного документообігу в сучасних умовах	122
Петрова І. О.	Висвітлення проблем модернізації сучасного українського діловодства у наукових періодичних виданнях	124
Петькун С. М.	Комунікаційний процес у діяльності підприємства	125
Плохотіна Д. А.	Стандартизація в галузі бібліографічного опису музичної інформації: зарубіжний і вітчизняний досвід	128
Ребро Д. Л.	Актуальність браузерних СЕД у документно-інформаційному забезпеченні управління	130
Руденко О. Г.	Нормативно-правова база документаційного забезпечення управління	132
Сілютіна І. М.	Аутсорсинг як інструмент підвищення ефективності інформаційно-документаційного забезпечення управління	135
Скуратова В. І.	Нормативно-правова база електронного урядування в Україні: перспективи вдосконалення	137
Юдіна Т. І.	Організація зберігання електронних документів	140
СЕКЦІЯ: ДОКУМЕНТАЛЬНА ПАМ'ЯТЬ ЛЮДСТВА: ІСТОРІЯ І СУЧАСНИЙ СТАН АРХІВНОЇ СПРАВИ		
Ангилинова І. А.	Особливості документування в УСРР у 1923-1937 рр.	143
Астрашенюк М. О.	Поняття та сутність інновацій в архівній справі	146
Білоус К. В.	Інформаційний аналіз документів Олександрівського повіту	148